

EUROPOS LIETUVIS

Nr. 40 (1727)

Londonas, 1984 m. spalio 19 d.

SV. KAZIMIERO METAI

XXXVIII

MIELI EUROPOS LIETUVIAI!

Lituanistikos katedros idėja jau tapo realybe — šių metų rugsėjo mėnesį Illinois universitete Chicagoje, JAV, pradėjo veikti pirmoji ir vienintelė laisvajame pasaulyje LITUANISTIKOS KATEDRA. Tai didelis džiaugsmas, laimėjimas ir pasididžiavimas lietuvių išeivijai, lietuvių tautai ir Lietuvai. Dabar mes, lietuviai, turime aukšto lygio akademinio — mokslinio darbo centrą laisvajame pasaulyje. Lituanistikos katedros pirmuoju vedėju buvo pakeistas ir jau pradėjo savo darbą profesorius dr. Bronius Vaškėlis.

Pasaulio Lietuvių Bendruomenė šią Lituanistikos katedrą įsteigė 1981 metų lapkričio mėnesio 20 dieną, kada ji pasirašė steigimo sutartį su Illinois universitetu Chicagoje. Pagal sutartį pats universitetas skyrė katedrai 150,000 dolerių, o PLB Fondas turėjo surinkti iš lietuvių ir jų draugų 600,000 dolerių per penkerius metus.

Iki šiol daugiau kaip 1.040 lietuvių bei jų draugų iš Europos, Australijos, Pietų Amerikos ir Šiaurės Amerikos Lituanistikos katedros reikalams suaukoko apie 250,000 dolerių ir JAV Lietuvių Fondas davė 60,000 dolerių. Už tai visiems aukotojams priklauso didelė padėka. Universitetui jau sumokėta 300,000 dolerių, dar reikia surinkti arti 300,000 dolerių.

Tad kreipiamės į laisvojo pasaulio, ir ypač į Europos, lietuvių, prasydami Jūsų kiek galima didesnės piniginės paramos Lituanistikos katedrai. Paprašykite ir savo draugus bei pažįstamus lietuvių ir kitataučius. Aukas siųskite savo krašto Lietuvių Bendruomenės Valdybai (Didžiojoje Britanijoje — siųskite Didžiosios Britanijos Lietuvių Sąjungai), arba PLB Fondui (Lithuanian World Community Foundation, 5620 So. Claremont Ave., Chicago, IL 60636). Taip pat laukiamė testamentinių palikimų. Aukotojų sąrašai bus skelbiami spaudoje.

Su dėkingumu ir pagarba,

PLB Fondo vadovybė

Pirmininkas — Vytautas Kamantas
Iždininkas — Stasys Jokubauskas
Reikalų vedėja — Nijolė Balzarienė
Direktoriai — Birutė Jasaitienė
Kazys Laukaitis
Dr. Antanas Razma
Dr. Tomas Remeikis

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Fondas

Lithuanian World Community Foundation

5620 S. Claremont Ave., Chicago, Illinois 60636
Tel. 312-778-2200

LAISVOSIOS EUROPOS — LAISVĖS RADIO PABALTIEČIŲ TARNYBŲ PERKĖLIMAS

Pabrėžiami europietiški ryšiai

Lietuvių Informacijos Centras praneša, kad James L. Buckley, Laisvosios Europos — Laisvės Radio pirmininkas, spalio 2 d. iš Miuncheno paskelbė, kad Laisvės Radio Pabaltijo kraštų tarnybos bus nuo spalio 8 d. perkeltos į Laisvosios Europos skyrių. Laisvosios Europos radijas prijungs estų, latvių ir lietuvių kalbas prie kitų šešių kalbų, kuriomis yra transliuojamos programos į Bulgariją, Čekoslovakiją, Vengriją, Lenkiją ir Rumuniją. Laisvės radijas tęs dvyliką kalbų transliacijas į Sovietų Sąjungą.

Buckley davė dvi priežastis pakeitimui. Pirmiausia, pabaltiečių tarnybų perkėlimas į Laisvosios Europos radiją geriau nušvies JAV užsienio politiką, kuri niekada nepripažino Pabaltijo kraštų okupaciją. Toliau, Estijos, Latvijos ir Lietuvos istorinės, kultūrinės ir religinės tradicijos jas riša su Europa, ne su Sovietų Sąjunga. Laisvosios Europos — Laisvės radijas transliuoja per 1020 valandų kas savaitę 21 kalbom Rytų Europoje ir Sovietų Sąjungoje daugiau negu 80 bangų. Laisvosios Europos radijas transliuoja daugiau negu bet kokia Vakarų stotis ir Rytų Europą, o Laisvės radijas daugiau negu bet kuri Vakarų stotis ir Sovietų Sąjungą.

JUBILIEJAUS ATGARSIAI

Ruošiantis šv. Kazimiero 500 metų jubiliejui, kai Lietuvos vyskupas buvo leista oficialiai išleisti katalikų kalendorėlį, bukletą ir jubiliejinį paveikslėlį, tarybiniai cenzoriai braukė, neleido juose atspausdinti neutralios liturginės komisijos parengtos šventojo biografijos. Ką anti-tarybinio šių dienų cenzoriai sugebėjo įžūrėti šv. Kazimiero biografijoje? Kodėl taip bijomasi tiesos apie šv. Kazimierą? Tiek katalikų kalendorėli, tiek medalį ar paveikslėlį kunigai ir tikintieji tikėjosi išvysti prieš jubiliejų, juo labiau, kad vyskupas kunigams išsiuntinėto rašto prieraše jubiliejiniais pamokslams siūloma naudoti kalendoriuje įdėta kazimierologinė medžiaga. Minėtas kalendorius leidyklai spausdinti buvo atiduotas 1983 m. vasarą, tačiau jo spausdinimas buvo vilkinamas, atidedant paskirtą išleidimo terminą, ir tik vienas kitas kunigas kalendorių gavęs jubiliejus išvakarėse ir praktiškai juo pasinaudoję iškilmių diena nesuspėjo. O maldynio pasirodant tikrai reikės laukti dar ne vieną mėnesį. Kiekvienas Lietuvos kunigas gavo po 70 šv. Kazimiero paveikslėlių, kelis medalius, keliasdešimt kalendorėlių, o tai, palyginus su tikinčiųjų skaičiumi, mažiau nei lašas jūroje. Bet tai tik įžanga į priešjubiliejinį bei dievų siautėjimą.

Dar prieš jubiliejų periodinėje spaudoje pasirodė visa eilė straipsnių, kuriais mėginta sumenkinti šv. Kazimiero asmenį, suniekti ir iškreipti paties jubiliejaus tikslus. Kaip pavyzdžiui, „šventųjų kultą Bažnyčia visada naudojo politinei ir ideologinei kovai. Kazimiero mirties ir jo pripažinimo šventuoju sukakčių minėjimus organizuoja ultradešinėji lietuvių buržuazijos emigracijos veikėjai ir klerikaliniai ekstremistai Lietuvos Katalikų Bažnyčioje“. („Kalba Vilnius“ 1983 m. Nr. 10. 14 psl.). Belieka tik pridėti, kad neužilgo ir pati religija ar noras kalbėti gimtąja kalba bus vadinama politika ar klerikaliniu ekstremizmu aprašys. Dėl akių (ar dėl Vatikano suklaidinimo) buvo leista sudaryti jubiliejinę komisiją, kuriai, kaip vėliau paaiškėjo, tik porą kartų teko laimėti posėdžiai.

Visa katalikiška Lietuva rengėsi tinkamai sutikti vienintelio oficialiai paskelbto šventuoju Lietuvos kunigaikščio šv. Kazimiero 500 mirties jubiliejų. Pagrindinės jubiliejaus atidarymo iškilmingos pamaldos buvo paskirtos kovo 3 d. Vilniaus šv. Petro ir Povilo bažnyčioje, kur išsižemiškieji šv. Kazimiero palaikai. Tą dieną maldininkai iš visos Lietuvos rinkosi į šv. Petro ir Povilo bažnyčią. Bažnyčia ir šventorius nesutalpino žmonių, nemaža jų dalis stovėjo už šventoriaus ribų. Nuo ryto girdėjosi lenkiškos ir lietuviškos maldos. Pagrindinės pamaldos buvo pradėtos 12 val. šv. Mišias laikė Jo Ekscelencijos vyskupas — L. Povilonis, A. Vaičiūnas, J. Steponavičius, V. Sladkevičius — pamokslą lietuvių kalba pasakė Panevėžio vyskupijos valdytojas kun. Kazys Dulkšys, lenkams kalbėjo Vilniaus vyskupijos valdytojas kun. Algirdas Gutauskas. Ir vis tik daugelio tikinčiųjų veiduose matėsi skausmas: didelė jų dalis negalėjo pilnai dalyvauti iškilnėse. Šventoriuje, kur meldėsi gausi minia tikinčiųjų, tą dieną pamaldų metu viešpatavo tylą — nevalkė garsiaikalbiai, nors jau geras dešimtmetis, kai garsiaikalbiai toje bažnyčioje veikė, veikė jie net patiamo remonto įkarštyje. Pa-

aiškėjo, kad garsiaikalbiai nustojo veikti išvakarėse bažnyčią apžiūrėjusios komisijos pageidavimu. Pamokslų negirdėjo ne tik tikinčiųjų minia šventoriuje ir už jo, bet ir presbiterijoje buvę kunigai. Kad tai neatsitiktinumas, verčia galvoti ir tas faktas, jog šiemet Marijampolėje per Garbin gojo Dievo tarno arkivyskupo Jurgio Matulevičiaus minėjimą panašiai „atsitiktinai“ užsitrenkė sakyklos durys ir niekas negalėjo surasti raktų, todėl pamokslą sausakimšai bažnyčiai teko sakyti nuo al toriaus laiptų. Visa tai liudny dalykų pirmos kregždės. Nebe bedievių įsikišimo šv. Kazimiero jubiliejaus pagrindinės pamaldos buvo laikomos kartu lietuviams ir lenkams, kai jau nuo seniausių laikų jos vyko ta atskirai, o ypačingai toms progoms, kai į bažnyčią nei vieni lietuviai, nei vieni lenkai nesutelpa. To pasekoje perpus mažiau žmonių turėjo galimybę samonin-gai dalyvauti pamaldose; iš šventoriuje ir gatvėje besispaudžiančių maldininkų tiesiog pasityčiota, stebėtina, iš kur ta paprasta liaudis turėjo tiek kantrybės — beveik tris valandas žiūrėti ir nieko nematyti, klausyti, bet nieko negirdėti — ir są moningumo tyliai pavieniai atsiduoti rožančių maldai. Jubiliejaus atidarymo iškilnėse nebuvo perskaityta Popiežiaus Jono-Pauliaus II telegrama, siųsta vyskupams ir visiems iškilmių dalyviams. Kažkas „atsitiktinai“ pasistengė, kad vyskupas L. Povilonis ją gautų tik grįžęs iš iškilnių, nebuvo paskelbta ji ir sekančios dienos iškilmingose pamaldose. Jubiliejaus išvakarėse šv. Petro ir Povilo bažnyčioje, kur jau buvo susirinkę nemažai maldininkų, nebuvo pasakyta nei vieno pamokslų, nei pusė žodžio neužsiminta apie rytdienos iškilmes. Į iškilmes nebuvo leista pakviesti daugiau kunigų išpažintims klausyti. Žmonės vargo eilėse prie klausyklių tiek išvakarėse, tiek jubiliejaus iškilmių dieną, kai kurie iš jų eilėse prie klausyklos prastovėjo nuo 10 val. ryto iki 17-18 val. vakaro. Vilniaus arkivyskupijos kunigai negavo jokio pranešimo apie kovo 3 d. jubiliejaus pradžios iškilmes. Ir vis tik, nepaisant informacijos stokos, iškilmes suvažiavo nemažai kunigų, tačiau po pagrindinių pamaldų nė vienas iš jų nebuvo leista šv. Petro ir Povilo bažnyčioje laikyti šv. Mišias. Buvo padaryta vis kas, kad kovo 3 d. iškilmes atvykęs jaunimas negalėtų bendrai pasimelsti. Senamestyje, prie šv. Kazimiero bažnyčios (dabar ateizmo muziejus), pastoviai bu-dėjo milicininkai ir saugumiečiai. Bedieviai nuolat suko galvas, kaip sumenkinti šv. Kazimiero jubiliejų. Skaudu, kad jiems taktininkų atsirado ne tik iš eilinių tikinčiųjų tarpo.

Kadangi vaikai ir jaunimas kovo 3 d. mokosi ir negalėjo dalyvauti iškilnėse, pasimelsti prie šv. Kazimiero karsto Vilniuje jie rinkosi kovo 4 d., sekmadienį. Vi-soje Lietuvoje tą dieną, bijant, kad jaunimas gali nuvykti į Vilnių ar dalyvauti savo parapijose iškilmingose pamaldose, buvo įvairiais būdais stengiamasi juos išlaikyti prie mokyklos. Sumos metu mokyklose buvo organizuojami įvairiausi užsiėmimai: viktorinos, pasivaikščiavimai po gamtą ir t.t., kuriuose būtinai privalėjo dalyvauti visi mokiniai, neatvykus buvo gąsdinami, jog reikės rašyti pasiaiškinimus. Nepaisant visų trukdymų, apie 18 val. Vilniaus šv. Petro ir Povilo bažny-

čioje prie šv. Kazimiero karsto suskambogiesmės ir eilėraščiai: „Tauta prisiekia tau, Kazimierai“ šventasis, Kapais didvyrių, kankinių kraujai! Visuos pilikalnuios žibės ugnį naują! Jokiams engėjams Lietuva nepasiduos! Tylėjo Nemunas šimtmečiais sukaustytas, Ilgėjos Nemunas ir laisvės ir audrų... Tegul prakirs žaibai negandų naktį juodą! Tegul pravirks liūtis ir sąnašas kančių nuplaus.

Meldėsi iš skirtingų vietų suvažiavęs tikintis Lietuvos jaunimas. Programa truko maždaug dvi valandas, po kurios, prašant šv. Kazimierą globoti Tėvynę Lietuvą, visi suklupo rožančių maldai. Programos metu bažnyčioje knibždėte knibždėjo oficialūs bei slapti saugumo darbuotojai ir rūščiais žvilgsniais varstė besimeldžiantį jaunimą. Prie šv. Petro ir Povilo bažnyčios, mašinų stovėjimo aikštelėje, buvo privažiavę milicijos mašinų. Susirūpinę žmonės kalbėjosi tarpusavyje: „Greičiausiai gaudys... bet už ką? Negi jau ir melstis laisvai negalima“? Po vakarinių šv. Mišių jaunimas skirstėsi į namus. Kiekvieną svečią saugumo budri akis lydėjo iki pat stoties, kur laukė, kol visi susės į traukinius ar autobusus ir išvažiuos.

Ne tik šv. Petro ir Povilo bažnyčia, bet ir kiekviena parapija ruošėsi kuo gražiau paminėti savo Globėjo šv. Kazimiero jubiliejų. Nors Kazimiero minėjimas galėjo vykti tik bažnyčiose, tačiau bet koks iškilmingas jubiliejaus paminėjimas bedieviams ir čia rodėsi pavojingu. Negalėdami visiškai uždrausti minėti šv. Kazimierą, įvairiausiais išankstiniais perspėjimais, nurodymais ar tiesioginiais varžymais siekė, kad jubiliejaus iškilmes bažnyčiose praeitų kiek galima kukliau. Vasario mėnesį RRT įgaliojimis Petras Anilionis išsiuntinėjo rajonų vykdomųjų komitetų pirmininkams bei atsakingiems už ideologinį darbą asmenims raštus, kuriuose nurodomi būdai bei priemonės jubiliejaus iškilmių atskirose parapijose sekimui. Iš rajonų vykdomųjų komitetų buvo pareikalauta, kad dėl šv. Kazimiero minėjimo praverstų atskirą instruktažą taip vadinamiesiems religinių bendruomenių dvi-desimtukams ar bent jų pirmininkams. Kai ku iuose rajonuose bažnytinio komiteto nariams buvo aiškinama, jog šv. Kazimiero minėjimas privalo būti grynai religinio pobūdžio, be jokio tautiškumo atspalvio, pabrėžiama, kad minėjimuose neturi teisės dalyvauti iš kitų parapijų ar Neakivaizdinę Seminariją baigę kunigai. Šalia visų nurodymų rajonų vykdomųjų komitetų pirmininkams ar atsakingiems už ideologinį darbą pavaduotojams buvo nurodyta paskirti asmenys, kurie kovo 4 d. turės sekti religines apeigas visose bažnyčiose ir net šventoriuose.

(LNB Kronika, Nr. 62)

DELEGACIJA JAV VALSTYBĖS DEPARTAMENTE

JAV valstybės departamentą aplankė komunistų valdomų Centro ir Rytų Europos tautų atstovų delegacija, kurioje buv ir du lietuviai, Amerikos Lietuvių Tarybos nariai dr. Jonas Genys ir kun. dr. Juozas Prunskis. Su departamento atstovais delegacija svarstė įvairius klausimus, susijusius su ateinančiais metais įvykiančiomis Otavos ir Budapešto tarptautinėmis konferencijomis, kuriose dalyvaus Helsinkio susitarimus pasirašiusių valstybių delegatai. Otavos konferencijoje, ateinančių metų gegužės mėnesį, bus svarstoma, kaip vykdomi Helsinkyje prisiimti įsipareigojimai žmogaus teisių apsaugojimo srityje, o Budapešte, 1985 metų spalio mėnesį, bus svarstomi Rytų ir Vakarų kultūrinio bendradarbiavimo klausimai. Pavergtųjų tautų atstovai atkreipė valstybės departamentą pareigūnų dėmesį į sovietų vykdomus žmogaus teisių bei laisvių pažeidimus, kurie akivaizdžiai prieštarauja Helsinkyje prisiimtiems įsipareigojimams, taip pat išskėlė sovietų Rytų ir Vakarų kultūrinio bendradarbiavimo varžymus. Delegacija paprašė departamentą, kad jos paminėtų konkretūs faktai, apie žmogaus teisių pažeidimus ir kultūrinio bendradarbiavimo varžymus, būtų iškelti būsimose konferencijose.

DEMONSTRACIJA STOCKHOLME

Keli šimtai žmonių surengė demonstraciją prie Sovietų Sąjungos ambasados Švedijos sostinėje Stockholme, protestuodami prieš esto žmogaus teisių gynėjo Mart Niklų įkalinimą ir reikalaudami, kad jis būtų išlaisvintas. Mart Niklų nuo 1981-ųjų metų atlieka penkiolikos metų kalėjimo bausmę, kuri jam buvo paskirta už tariamą antisovietinę propagandą. Vėliau jis buvo papildomai nuteistas dar

LIETUVOJE

Ziemos laikas

Rugsėjo 30 d. Lietuvoje pasukti laikrodžiai valandą atgal. Grįžta prie Maskvos dekreto žiemos laiko.

Propagandistų diena

Rugsėjo 29 d. respublikoje buvo surengta Propagandistų diena. Miestuose ir kaimuose respublikos vadovaujantys partiniai, ideologiniai įstaigų darbuotojai susitiko su propagandistais, geriausiems jų buvo įteikti apdovanojimai.

Į Rytų Vokietiją

Į Rytų Vokietijos įkūrimo 35-ųjų metų iškilmes Erfurto apygardon buvo nuvykęsi Lietuvos delegacija, vadovaujama Lietuvos TSR ministrų tarybos pirmininko R. Songailos.

Kraštotyrininkų darbas

Širvintų rajono kelių mokyklų kraštotyrininkai kaupia medžiagą apie „įžymų Komunistų partijos ir Tarybų valstybės veikėją, Lenino bendražygį“ čekistą F. Dzeržinskį, kuris vaikystėje ir jaunystėje lankėsi Juodėje. Čia gyveno jo giminės. Medžiukų mokykloje antrus metus veikia F. Dzeržinskui skirta ekspozicija.

Naujas knygynas

Vilniuje, Universiteto gatvėje, atidarytas naujas knygynas „Akademine knyga“.

Naujasis knygynas neatsitiktinai įsikūrė šalia Vilniaus universiteto. Jo paskirtis — aprūpinti mokslininkus, dėstytojus, studentus įvairia moksline literatūra. Knygynė — dvi salės. Kuriamai informacinė tarnyba, kuri supažindins knygų lankytojus su moksline literatūros naujovėmis.

Direktorius nubaustas

Anksčiau buvo rašyta, kad šį pavasarį naftos produktai užterštas Žersvos upelis, tekantis Kauno rajono S. Nėries kolkio laukais.

Tą upelį užteršė Kauno tiekimo įmonė. Jos direktorius V. Mockevičius nubaustas pinigine bauda. Šios įmonės vadovai dar kartą įpareigoti imtis priemonių, kad ateityje aplinka nebūtų teršiama.

MASKVOS KĖSLAI

NORI PAŠALINTI VYSKUPĄ?

Vyskupui Liudui Poviloniui lankantis Romoje, Vokietijos laikraštis „Die Welt“ (X.1) pranešė, kad Sovietų valdžia reikalauja atsaukti vyskupą Julijoną Steponavičių iš Vilniaus arkivyskupijos apaštalinio administratoriaus pareigų. Kilnus Bažnyčios tarnas, kuris nuo 1979 m. yra laikomas neoficialiu Lietuvos kardinolu, pasirodė esąs „mažai palankus“ valdžiai. Tai paaiškėjo ryšium su Lietuvos vyskupų konferencijos pirmininko vysk. L. Povilonio audiencija pas popiežių Joną Paulių II Romoje.

Vysk. L. Povilonis savo krašto vyskupų vardu praeitais metais buvo pakviestas Popiežių aplankyti Lietuvą. Bet, kai šm. rugpjūčio mėnesį Popiežius buvo besiruošias kelionėn, Sovietų valdžios įstaigos atsisakė duoti jam įvažiavimo vizą. Vokietijos laikraštis „Frankfurter Rundschau“ (IX.7) išspausdino savo Maskvos korespondento Elfie Siegl ilgą pranešimą apie kelionę į Vilnių ir Kauną, kur jis tyrinėjo katalikų Bažnyčios padėtį Lietuvoje. Deja, matomai valdžios iniciatyva, pasikalbėjimai buvo praversti Vilniuje su kun. Diliu, o Kaune su kun. Viktoru Butkum, todėl paskelbtos informacijos yra per daug optimistiškos.

MIRĖ V. MARTCHENKO

Spalio 7 dieną Leningrado kalėjime mirė žymus ukrainietis žurnalistas ir žmogaus teisių gynėjas Valerij Martchenko. Jis buvo vos 37-erių metų amžiaus, bet nepaliaujami sovietinės valdžios persekiojimai buvo palaužę jo sveikatą. Už vadinamą antisovietinę propagandą, Marchenko septimame dešimtmetyje jau buvo atlikęs šešerių metų laisvės atėmimo bausmę ir dvejus metus gyveno tremtyje. Praėjusio kovo mėnesį jis buvo vėl nuteistas, šį kartą net 15-kai metų laisvės atėmimo. Jis ypač rūpinosi sovietų politinių ir sąžinės belaisvių likimu ir jų teisių apsaugojimu.

trejus metus kalėti už tariamą nedisciplinuotą elgseną koncentracijos lageryje, nes kovo mėnesį buvo paskelbęs bado streiką, protestuodamas prieš draudimą su lankytojais kalbėtis estiška. Koncentracijos stovykloje, kurioje yra kalinamas Niklų, autonominėje totorių respublikoje, visi be laisvės yra verčiami savo tarpe ir su lankytojais kalbėti tikrai rusiškai.

SODYBINIAI SKLYPAI

ASMENINIŲ ŪKIŲ NAUDA

S. Markovas yra vienas Žemės ūkio ekonomikos instituto bendradarbių, kuris Vilniaus spaudoje proteguoja sodybinių sklypus, kuriuose kolchozų darbininkai laisvalaikį augina sau daržoves. Nors komunistų valdžia jau prieš kelis metus pripažino, kad tie „asmeniniai ūkiai“ pagamina daug maisto produktų, ir todėl yra naudingi kraštui, vis dar atsiranda tų ūkių priešininkų.

Kas yra asmeninis pagalbinis ūkis? — S. Markovas aiškina, kad kaimo gyventojai, laikydami tuose pagalbinuose ūkiuose gyvulius, augindami bulves, vaisius ir daržoves, aprūpina savo stalą, o gaminių perteklių parduoda valstybei. Nuo paskutinio valdžios potvarkio prieš dvejus metus, kaimo gyventojai žymiai padidino maisto gamybą savo sodybinuose sklypuose. Dabar tuose sklypuose pagamina, skaičiuojant vienam kaimo gyventojui, po 790 kg pieno, 145 kg mėsos ir po 304 kiaušinius per metus. Perskačiavus pinigais, kiekvienam kaimo gyventojui tenka produktų už 678 rublius. O tie sodybiniai sklypai užima tik 10 nuošimčių visos aršamos žemės respublikoje.

Rokiškio ir Utenos rajonuose pernai iš kiekvienos privačios laikomos karvės supirkta vidutiniškai po 3000 kg pieno. Toms karvėms pašaro kaimo gyventojai pasigamina patys: nusišienauja pamiškes ir pakeles. Sodybinuose ūkiuose dabar auginama 70 nuošimčių visų respublikos avių.

Ketvirtadali kolūkiečių kai kur sudaro pensininkai. Tad jie ir dirba savo asmeniniuose sklypuose, nes darbingi kaimo gyventojai privalo dirbti ne mažiau kaip po 210 darbo dienų per metus visuomeninėje gamyboje. Kaimo gyventojai, pasigaminę sau maisto produktų sodybiniam sklype, sutaupo daug laiko, nes jiems nereikia važinėti po parduotuves ir gaisi.

Yra ūkių, kur kolūkiečių gyvuliams skiriamos bendros ganyklos. Čia pat surenkamas ir išvežamas į pienines pienas. Kai kur kolūkiečiai centralizuotai užaugina bulves, trėšia žemę, pasėja ir nuima derlių. Bet kaimo gyventojai dar turi nugalėti kitas kliūtis, ypač parduodant triušius ar avis. Kai kurių ir vilnos pardavimas Sov. Sąjungoje taip yra varžomas.

DUX MAGNUS

Viso pasaulio lietuvių išskilmingai atšvestos ir paminėtos šv. Kazimiero mirties 500-sios metinės buvo apvainikuotos neeiliniu Kongresu-suvaziavimu Toronte, Kanadoje.

Rugsėjo mėn. 1-2 dienomis šian didmies tin suskrido, suvažiavo lietuviai iš visos šiaurės Amerikos ir net iš kitų kontinentų. Šio nepaprasto įvykio rengėjai pasi-tengė, kad programa būtų neeilinė. O to-čia jina! ir buvo!

Galbūt daugumos šio kongreso dalyvių dėmesio centre buvo specialiai kazimie-tinių tema sukurta opera — misterija — DUX MAGNUS.

Tai dviejų Čikagoje gyvenančių lietuvių didžiųjų pastangų vaisius. Rašytojas bei po-etas Kazys Bradūnas parašė šiam kūri-niui tekstą — libretą. O svarbiausią kiek-vienos operos darbą — muziką sukūrė taipgi čikagietis muzikas — kompozitorius — Darius Lapinskas.

Visų pirmiausia derėtų susipažinti su šio kūrinio turiniu — libretu.

Poetas-rašytojas Kazys Bradūnas veikalą parašė specifine šv. Kazimiero gy-venimo tema. Jį sudaro 3 veiksmas iš 7 scenų.

Veiklas pradėdamas vaizdu iš XV-jo amžiaus Lietuvos, rodančių dar senesnių pakrikštytus lietuvius, dar stipriai besi-laikančius savo senų pagoniškų tradicijų. Čia dar kryžiuojasi pagoniškosios ape-gos su krikščionyste. Ritasi ožų ir gė-džių galvos, vaidilutės, laukiniškai kly-kaudamos, atakuoja vyskupą, — kurio rolę atliko čikagietis Bosas Jonas Vazne-lis. Aplink viešpatauja labai nyki priebl-landa. Jauti tą senosios Lietuvos dvasios merdėjimą, ką apraudo jauna Lietuvos laukų mergaitė.

Antrojo scenoje matome jau ištaigingą skaidriom spalvomis tryškančią Vėlavio pi-lies menę. Čia jaunas karalaitis Kazi-mieras, kurį vaidina buvęs kadaise mont-realietis, — dabar torontietis, tenoras Rimas Strimaitis. Jis yra supamas kara-liškosios didybės, Vėlavio rūmų praban-gos su visokiom žemiškom pagundom. Jam peršama Vengrijos karūna, meilinas prin-cesė Ingrida, kurią jaukia atliko Mont-realo lietuvių pasididžiavimas — sopra-nas Gina ČAPKAUSKIENĖ. Tačiau Lie-tuvos dvasia, jaunos mergaitės asmeny, ku-rią atliko čikagietė Laima RASTENYTĖ, — skatina karalaitį nepasiduoti šiems vi-siems gundymams. Scenon taipgi įeina moteris su jaunu berniuku. Prie karališ-kojo sosto papėdės jina bando jaunuolį mokyti lietuviško rašto. Staiga įsibrauna rusiškas kazokas ir ima pliekti jaunuolį bizūnu. Tai vėlesni spaudos draudimo lai-kai... Scena baigiama karalaicio Kazimie-ro nuosprendžiu drauge su tėvu karalium Kazimieru, — kurį atliko torontietis bos-as Algis SIMANAVIČIUS, — vykti Lie-tuvon.

II-jame veiksmė, pirmojo scenoje — Lie-tuvos miškas prie Merkinės. Čia susimai-šo XV-jo amžiaus Lietuva su XX-jo am-žiaus Lietuva. Karalaitis Kazimieras — tai šio šimtmečio laikų Lietuvos partiza-nas. Mergaitė — Lietuvos dvasia — glo-boja lokio sužeistą karalaitį Kazimierą — Lietuvos miškų partizaną. Čia pasirodo ir rūmų juokdarys su ragana, kurią taip-gi vaidino montreališkė Gina Čapkauskie-nė. Ragana siūlosi savo burtais pagydyti sužeistą karalaitį Kazimierą. Lietuvos dvasia — laukų mergaitė — sukludo ra-ganos pragaistungus planus. Pasirodo ir karalius Kazimieras su Vilniaus vaivada, kurį vaidino nelietuvis — Roger SCAN-

LON, gana gerai atlikdamas lietuvišką tekstą.

Antrojo scenoje, — Vilniaus katedros aikštėje au elgetos prašinėja praeivių tē-malcos. Vienas iš jų sakosi netekęs ran-zos, o antras kojos mūšiuose su masko-ais. Katedroj vyksta pamaldos. Joms pa-sibaigus iš katedros išeina vyskupas su Vilniaus vaivada. Vyskupas laimina žmo-nes. Tuo tarpu elgetos apninka Vilniaus vaivada, prašydamis atpildo už kovose ne-tekta galūnes. Neapsieinama be komiškų momentų, kai abu elgetos, likę vieni, skubiai „apsimausto savo netektom“ ga-lūnėm ir išskuba smuklėn išgerti už sek-mingai surinktas išmaldas. Netrukus įei-na nakties prieblandoj karalaitis Kazi-mieras melstis. Bet randa katedrą uždar-rytą. Atsisėda prie katedros durų ir besi-meldamas užmiega. Į sceną įeina parti-zano motina, ieškodama savo sūnaus. Pa-mato miegantį karalaitį ir palaiko savo sūnum. Atsisėdusi prie jo, niūniuoja lop-šinę.

Trečiojo scenoje — Gardino pilis. Anksty-vas pavasaris. Menėje matome karalienę Elzbietą, — kurią vaidina taipogi buvusi montrealietė — dabar torontietė — al-tas Slava ŽIEMETYTĖ, — apsupta rūmų merginų būrelio. Skubiai atvykęs pažas pranešė, kad karalaitis Kazimieras kritiškai serga. Karalienė su palyda skubiai išeina. Scenon įžengia karalius Kazimie-ras, imperatoriaus dukra Ingrida, Vil-niaus ir Krokuvos vaivados. Rengiamasi gabenti karalaitį Kazimierą Krokuvon, kur kalnų oras geresnis. Motinos lydimas, įeina sunkiai sergantis karalaitis Kazi-mieras ir pareiškia savo valią likti Lietu-voj, kur netrukus ir mirsta ant motinos rankų. Suskamba liūdnas, skausmingas REQUIEM. Kazimiero kūnas, pildant jo valią, vežamas atgal Vilniun, kad amžiais išlėgtų savo protėvių žemėje.

Trečiasis veiksmas, pirmą sceną. Vakaro prieblandoj matome būrelį šarvuotų Lie-tuvos karių, kažkur miško stovyklą prie Polocko. Melancholiškai skamba „Oi le-kia, lekia gulbių pulkelis — tėvynę ginti ragin broliūs“. Karių nuotaika prislėg-ta, nes jį laukia žymiai gausesnės rusų pajėgos. Staiga rusai puola lietuvius ne-lauktai, naktį. Lietuviai pasimetė ir trau-kiasi. Įvyksta stebuklas — pasirodo mi-rusiojo karalaicio Kazimiero dvasia ir įkvepia lietuvius nepaprastą drąsą. Šie tampa milžinais ir sutriuškina didžiules Maskvos ordas. Kariai džiaugsmingai triumfuoja. Vilniaus vaivada pasižada, kad miręs karalaitis Kazimieras būtų pa-skelbtas Lietuvos šventuoju — globėju.

Antrojo ir paskutinio scenoje matome iš-niekintą Vilniaus katedrą. Aikštėn renka-si žmonės, nešini įvairių kraštų vėliavom, simbolizuodami tų kraštų pagalbą, atsike-liančiai Lietuvai. Įeina vyskupas su dva-siškiais. Katedrą atstatoma. Jon grąžina-mas kadaise bedievių išneštas švento Ka-zimiero karstas...

„DUX MAGNUS“
MUZIKINĖ — TECHNINĖ OPEROS
PUSĖ

Muzikinė ir pati svarbiausia kiekvienos operos dalis — sunkiausias dalykas tin-kamai apibūdinti, įvertinti. Jeigu libretas yra operos rėmas, jos širdis, tai muzi-kinė dalis yra tas rūbas, papuošalas ir kūnas, suteikiantis kūrinii istorinį grožį. Tai yra pirminis operos dalykas, ką žiūrovai pastebi ir skiria tam daugiau dė-mesio. Čia pinasi arijos, duetai, tercetai, pagaliau — chorai ir instrumentalis-tai. Kompozitoriaus uždavinys yra sude-

rinti visa tai į vieną darnų kolosinį veika-lą. Visa kita gula ant solistų, choro ir or-kestro pečių. Nuo kiekvieno jų asmenis-kų sugebėjimų bei pastangų priklauso ve-kaio geresnis ar menkesnis pasisekimas.

Siame rasiny stengiamasi peruoti skal-tytojui tik esminį žiurovų — klausytojų įspūdžiai, atsižvelgiant bei pastabas.

Cia rasantysis buvo labai užimtas ope-ras koncerto užrašymu į Video juostą, to-dėl jaučiasi vargiai asmeniškai kompeten-tingas duoti išsamesnį kūrinių įvertinimą. Iki tikriausia atliks muzikologai, specia-listai lietuviškoje periodikoje ar kitur.

Toronte buvo šio veikalo premjera. Po dvejų spektaklių rugsėjo 1-2 d., įspūdziai svyravo nuo vieno kraštutinumo iki kito. Dažniausiai pasitaikė neigiamai kritiški pasisakymai. Vieniems nepatiko kai ku-rio libreto epizodai — esą pernelyg nieki-niančiai atvaizduota senoji lietuvių religij-a, arba dvejų elgetų pokštavimai kated-ras aikštėje.

Daugiausia kritikų ugnies gavo muziki-nės operos pusė. Pati muzika daugeliui bu-vusi labai naujoviška, labai nutolusi nuo tradicinių, iki šiol mūsų skoniui prapras-tų, operinių akordų. O ir kai kurių vyrų solistų arijos buvo rastos nelabai vyriš-kos... Pavyzdžiui, kariuomenės vadas, Vil-niaus Vaivada, dainavo labai „nevaikišku“ tenoru — kone falsetu. Čia pasigendama autoritetingo baritono ar boso balso. Ka-riai dėvėjo aprangą, primenančią dau-giau graikų ar romėnų karių, negu XVI-jo amžiaus Lietuvos karių šarvuotę.

Pats orkestras irgi nepersidirbo per-daug. Akompanimentai jautėsi gana leng-vi, grojami dažnai paskirų instrumentų, vietoj priprastų simfoninių akordų.

Su dauguma pastabų tenka sutikti. Daug tiesos dėl libreto ir muzikinės dā-lies. Vis dėlto reikia prisiminti faktus ir aplinkybes, kuriose abiem šios operos — misterijos autoriams teko dirbti ir kurti. Visų pirmiausia — pats veiklas buvo sumanytas, autoriai užverbuoti ne taip jau seniai. Pirmiausia — K. Bradūnas pri-valėjo parašyti ir galutinai „nušifuoti“ tekstą — libretą. Gi pati muzika tegalėjo būti pradėta kurti tik po galutinio lib-reto užbaigimo. Taigi kompozitoriui Da-riui Lapinskiui teko palyginti labai trump-as laikas sukurti atitinkamą muziką, priderančią tiek libreto dvasiai, tiek ir Kazimierinei temai. Tai jau milžiniškas ir, pasakyčiau, labai nedėkingas darbas. Laikas buvo dominuojantis faktorius. Kompozitorius turėjo tikrai skubėti, ra-

NAUJA LITUANISTIKOS INSTITUTO VADOVYBĖ

Lituanistikos Instituto naujai korespon-denciniu būdu išrinkto Instituto prezidiu-mą trejų metų kadencijai. Naująjį LI pre-zidiumą sudaro: pirmininkas — prof. Bro-nius Vaškėlis (Chicago), literatūros krite-tikas, Lituanistikos katedros vedėjas; vi-cepirmininkas — dr. Janina Rėklaitienė (W. Lafayette, Ind.), kalbininkė; sekretorius — dr. Jurgis Gimbutas (Arlington, Mass.), inžinierius, kraštotyrininkas; įžidininkas — dr. Romas Misiūnas (New York, NY), is-torikas; narys — dr. Algis Norvilas (Chi-cago), psichologas.

Dabartinis Instituto prezidiumas, ku-riam nuo 1981 m. vadovavo dr. Rimvydas Šilbajoris, šiuo metu perduoda pareigas naujai išrinktai vadovybei.

Lituanistikos Institutą sudaro apie 140 lietuvių mokslininkų, gyvenančių JAV, Kanadoj ir kituose Vakarų pasaulio kraš-tuose. Šalia individualaus narių moksli-nio darbo Instituto veikia reikiškasi kolek-tyviniai projektai, konferencijoms ir mokslo darbų leidimu. Sekantis Lituanis-tikos Instituto suvažiavimas numatomas 1985 m. Čikagoje, Mokslo ir Kūrybos šm-poziumo metu.

ALBUMAS POPIEŽIUI

Spalio 3 dienos Popiežiaus bendrojoje audiencijoje dalyvavo Lietuvos vyskupų konferencijos pirmininkas Kauno ir Vilniaus vyskupijų apaštalinis administratorius vyskupas Liudas Povilonis, lydimas sekretoriaus Vilniaus šv. Petro ir Povilo parapijos klebono ir Kauno kunigų seminarijos dėstytojo kunigo dr. Prano Vaičekonko. Vyskupas Povilonis šia proga Popiežiui įteikė Lietuvoje vyskupų konfe-rencijos tik ką išleistus liturginius leidi-nius, būtent: Gedulinių Mūsų Mišių su skaitiniais ir Liturginio maldyno antrą leidimą. Be to, buvo įteiktas jubiliejinis šv. Kazimiero metų Lietuvoje pagamin-tas medalis ir albumas „Siluvos bazilika“. Šv. Kazimiero jubiliejinį medalį yra su-kūręs dailininkas Žukauskas. Jo vienoje pusėje yra šv. Kazimiero atvaizdas su už-

rašu: „Šventasis Kazimieras, Lietuvos glo-bėjas, 1484-1984 metai. Antrojo medalio pusėje yra iškalti šv. Kazimiero pamėgtos giesmės žodžiai: „Ausk Marijai rožių g-lą, mano siela neram“. Skelb gerumą, prakilnumą ilgėsinga širdimi“.

Albumas „Siluvos bazilika“ yra puo-sniai įristas ir jį sudaro Siluvos bažnyčios nuotraukų rinkinys. Bažnyčią vaizduoja 24-rius meniškios, spalvotos, didelio forma-to nuotraukos, o koplyčią dvylika tokių nuotraukų. Prie nuotraukų dar pridėta ka-ligrafiskai ranka išrašyta bažnyčios, kop-lyčios ir Dėvo Motinos apsiųreikimo Silu-vos istorija. Audiencijos pabaigoje šven-tasis Tėvas pakvietė audiencijoje dalyvau-sius vyskopus, jų tarpe ir vyskupą Povil-onį, drauge su juo suteikti maldininkams apaštalinį palaiminimą.

šant, keičiant ir derinant visą muzikinį ansamblį. Todėl neišvengiamai nukentėjo kai kurios veikalo dalys. Be to, dar auto-rius matomai stengėsi rašyti arijas, atitūn-kiančias kai kurių artistų charakterius.

Reikia taipgi prisiminti, jog libreto au-torius yra vyresniosios kartos auklėtinis, kai kompozitorius Darius Lapinskas yra jau šių laikų muzikinės įtakos produktas. Taigi šis kūrinys — „Dux Magnus“ yra dviejų skirtingų generacijų žmonių koo-peracijos išdava.

Vėliausias dalykas — jau artistų-at-liekų pasirinkimas ir partijų išmokimas. Vis dėlto, palyginant tikrai per labai ri-botą laiką, viskas buvo išmokta ir atlikta gana gerai. Stebėtini yra nelietuvių solistų bei choristų rezultatai. Nelengva fr jiems svetima lietuvių kalba buvo gana sėkmingai įveikta. Tekstas tiksliai išmok-

tas. Tarsena atlikta be didesnių prieikaštų. Susumavus abiejų autorių bendrą dar-bą, nepaisant kartais ir aršios kritikos iš žiūrovų pusės, nežiūrint ir nemažų trū-kumų muzikoje kaip ir librete — vis dėlto reikia pripažinti abiem vyrams didis nuo-pelnas, įneštas į lietuviškosios kultūros aruodus dar vieną didžiulį kapitalinį vei-ka, kuris susilauks tikrai nemenko at-garsio ir Tėvynėje Lietuvoj.

Tai bus dar vienas palikimas lietuviško-sios kultūros baruose, kad štai ten, toli nuo Tėvynės, gyveno lietuviai, kurie su-gėbjo šventoji Lietuvos globėjo Kazimie-ro mirties 500-jų metinių proga ne tik visa tai ypatingai gražiai paminėti, bet dargi pastatyti tokią grandiozinę operą — miste-riją — DUX MAGNUS — DIDYSIS VA-DAS...

D.N. Baltrukonis, Montrealis

ALGIMANTO MACKAUS POEZIJA

AUGINTINIŲ ŽEMĖ

*Tik vieną naktį aš gėrėjau pavasariu
ir tąją naktį žemėn suklupau,
o buvo sužaliavę rasos
už viską tam pavasary žaliau.*

*Aš suklupau, ir niekas nepakėlė,
ir nepažadino manęs lietus,
tik žolės, prie manęs prieję,
nustebo, kad žmogus*

*pavasarij numirtį galėjo,
kai lijo kvepiantis lietus.*

(Keista mirtis)

...

Mackaus poetinė kalba, jo tematika ir pasaulėvaizdis darė jį tartum labai tolimu nuo praeities „bardų“, ar net nuo bendra-laikių, iš vyresnės ar jaunesnės kartos, sudėjusių egzilio skausmą ir praradimą į tas pačias poetinio žodyno ir įvaizdžių skryniais, kuriose buvo atsivežtas iš na-mų gėlėtas, romantiškas lietuvių poezijos kraitis. Tiesa, pirmame savo rinkiny, 1950-tųjų metų Elegijose, dar Algimanto Pagėgio slapyvardžiu, Mackus didžiūja dalim kalbėjo žodžiais, nugirstus iš kitų poetų, ir ilgėjęsi tėvynės per juos išgyven-tu sielvartu. Tačiau vidinė jungtį su klasi-kais Mackus išlaiko tuo, kad visa siela su-kiilo prieš žmogų žėnkinantį smurtą, kaip tai darė jau Donelaitis, ir po jo Maironis, Putinas, Aistis ir kiti, o su bendraam-žiais — tuo, kad žiūrojo beprasmybės žy-menį šį smurtą įteisinusio pasaulio sant-varkos vertybių sistemoj. Pats vienas su savim (nors tai, žinoma, irgi romantiškas mostas, tuo priklausantis tradicijai) Mac-

kus stovi tikrai beatodairiškai, kaip jo „besąlyginis Viešpats“, pasiryžime išdi-džiai suvokti tremtį kaip agoniją ir tada iki galo išgyventi visas to pasekmes ir niuansus, iki negrįžtamo išskiliavimo ir paskutinės tylos:

...esam išvarkė absoliutaus egzilo ra-šytojo vienšiuosio — rašytojo be skaityto-jo, o po to — rašytojo be kalbos.

Mes privalome būti sąmoningi savo situ-acijai, ir todėl privalome įprasti į tūstumą.

Atsiekęs vientisumo savo poezijoje, Mac-kus įamžino joje ir savo paties ir mūsų epochos vienatvę. Bet jo vienatvė, kaip ir jo kūryba, nėra hermetiška; hermetiškas Mackus tik tiems, kas turi akis ir nemato, turi ausis ir negirdi. Mackaus kūryboje yra tiek skausmo ir tiek tiesos, kad jo žodžiai prasismeigia kaip kalavijas ir iki mūsų širdies, ir tada suprantame kokią didelę ir kilnią dovana jis mums suteikė prašydamas ir mus lygiai už mūsų epo-čią kentėti ir, kas svarbiausia, tikėdamas, kad mes tam būsimė pajėgūs.

(R. Silbajoris)

AUGINTINIŲ ŽEMĖ. Algimantas Mac-kus. 1984. 119 psl. Kaina 15 dol. Išleido Al-gimanto Mackaus Knygų Leidimo Fondas, 7338 South Sacramento Avenue, Chicago, Illinois 60629. USA. Spaudė M. Morkūno spaustuvė. Tiražas 800. Knyga prabangiai išleista, iliustruota dail. Prano Lapės juo-do tušo piešiniais paspalvintais raudonos spalvos temperos dažais. 100 knygų yra numeruotos ir dailininko pasirašytos.

Knyga skirta Algimanto Mackaus 20 metų mirties sukaktuvėms pažymėti. Kny-ga susideda iš anksčiau išleistų poezijos rinkinių: Jo yra žemė, Neornamentuotos kalbos generacija ir augintiniai, Chapel B.

JUOZAS BOČYS

OKUPUOTOSIOS LIETUVOS INTELIGENTIJA

3

Dėl čia suminėtų priežasčių inteligentijos ir valstie-čių (kolūkiečių) bei darbininkų religingumas daug kuo skiriasi. Valstiečių ir darbininkų tarpe daugiau išlieka tradicinis religingumas, kurio svarbiausias elementas yra bažnyčios lankymas, laikymasis kai kurių pagrindinių ka-talikiybės sakramentų. Valstiečiai viešai tuokiasi bažnyčio-je, krikštija vaikus, su bažnyčia laidoja mirusius, gana gausiai dalyvauja pamaldose, ypač per pagrindines šven-tes. Kolchozų valdžia ir tai beveik nesikiša, nebent tik ta-da įsikiša, kada šventė sutampa su neatidėliojamais ūkio darbais. Dažnai tenka girdėti, kad kolchozai netgi duoda mašinas tikintiesiems važiuoti į bažnyčią, dėl ko aukštes-nės (rajo) valdžia kolchozų vadovybę bara. Kaimo žmo-nės beveik visi bažnyčioje tuokiasi ir krikštija, dėl ko la-bai nerimauja partinė respublikos vadovybė bei karingie-ji ateistai. Per svarbesnes šventes galima pamatyti nema-žai kaimo jaunimo (merginų ir vaikų), einančio prie šv. Komunijos.

Tačiau tai yra tik matomoji arba apeiginė kaimo žmo-nių religingumo pusė, nedaug ką sakanti apie vidinę dva-sinę jo pusę. Šiuo požiūriu kaimo žmonių tikėjimas yra gana negilus, savo išraiška — tradiciškas, kai kada ir pri-mityvus. Atlikinėdami pagrindines bažnytines apeigas, žmonės gana menkai nusimano apie dvasinį jų turinį, kai kam tai iš viso nerūpi. Labai atsilikęs yra religinis žmo-

nių švietimas, nes tam nėra elementariausių sąlygų. Vai-kai paviršutiniškai ir nesistemiškai religiskai paruošiami, vaikų mokymas bažnyčiose yra viena labiausiai saugomo persekiojamų ganytojiško darbo sričių, katastrofiškai trūksta religinės literatūros — šventraščio, katekizmo, maldaknygių ir kt. Žmonės naudojami prieškariu, o kar-tais dar XIX amžiuje išleista literatūra. Šio rašinio auto-rius ne kartą yra girdėjęs, kaip per šermenis giedama iš carizmo laikais išleistų knygų, kurių žodynas yra užterš-tas polonizmais, o daugelis žodžių („tajemnyčia“, „mūcl-nykas“, „apieravonė“ ir pan.) jau vidutiniškai žmonių kar-tai yra sunkiai suprantami arba atrodo juokingi. Žmonės dėl to nekalti, o kalta valdžia, kuri, pasauliui melagingai kalbėdama apie religijos laisvę Sovietijoje, religinės lite-ratūros platinimą ir religinį vaikų mokymą traktuoja kaip politinius nusikaltimus.

Kaimo ir mažų miestelių tikintieji, jų viešas tradici-nis arba bažnytinis religingumas dabartinėmis sąlygomis yra pagrindinė Lietuvos katalikų Bažnyčios atrama.

Lietuvoje, kaip ir kitur Rytų Europoje, Bažnyčia yra ir ateityje neabejotinai bus religijos branduolys, kartu at-likis ir nepamainomas dorovinio bei tautinio auklėjimo funkcijas.

Inteligentija, žiūrint išoriškai, yra mažiau religinga negu kaimo žmonės, nes mažiau lanko bažnyčią. Priežas-tis, kaip jau minėta, yra ta, kad inteligentija yra labiau

paveikta ideologiškai. Be to, inteligentai paprasčiausiai bijo viešai reikšti savo tikėjimą, nes tai jiems gali bran-giai kainuoti. Kaimo žmogus, būdamas labiau priklausom-as nuo tiesioginės valdžios, nebijo prarasti darbo, o in-teligento padėtis kitokia — darbo praradimas jam daž-nai reiškia ir profesijos praradimą. Dėl to net ir religingi, ar bent religijai prijauciantys inteligentai vengia lankyti pamaldas, bažnyčioje viešai tuoktis, krikštėti vaikus. Daug kas tai daro slapta, bet tai, deja, ir lieka šeimos arba siau-ro artimųjų ratelio paslaptis. Dabartinėje Lietuvoje gi-nant religijos teises, yra labai svarbu viešai ir atvirai da-lyvauti religiniame gyvenime, bet inteligentija tai mažiau-siai gali sau leisti.

Tačiau tokia padėtis visai nereiškia, kad intelligen-tija iš tikrųjų būtų mažai religinga. Intelligentas yra atgra-sintas nuo religijos, atpratęs nuo bažnyčios, bet nebūtinai abejingas religijai plačiaja prasme. Vakarykštis paviršu-tiniškas materialistas, susidurdamas su gyvenimo sunku-mais ir netikėdamas komunistine propaganda, suabejoja ir materializmo, kaip pasaulėžiūros, teisingumu. Jis darosi tolerantiškas alternatyvinėms marksizmo pasaulėžiūros kryptims, tarp jų ir religijai, jomis gyvai domisi. Išvargin-ta nepaliaujamos oficialiosios propagandos, kasdieninio gyvenimo sunkumų ir moralinio cinizmo, didelė dalis in-teligentijos savaime krypta prie aukštesnių dvasinių ver-tybių, kartu ir prie religijos. Žmonės Lietuvoje yra labai pa-silgę to, kas kilnu, tauru, šventa, kas teikia tikrąją gyve-nimo prasmę. Apie tokį pasilgimą byloja ne tik pokalbiai siauruose rateliuose, bet ir spaudoje (oficialioje) kaskart pasirodantys samprotavimai.

(Bus daugiau)

MES VISI GIMĖM BUDAPEŠTE...

Carinė Rusija buvo vadinama, ir ne be pagrindo, „tauty kalėjimu“. Šią tradiciją toliau tęsia Tarybų Sąjunga. Baltuosius carus pakeitė raudonieji carai pasirodė kur kas žiauresni. Jų engiamųjų tautų skatčius tolydžio didėjo. Kadangi tarybinio komunizmo ideologija eina ranka rankon su rusinimu, pavergtosios tautos dažnai kaltina visą rusų tautą, nors ir ji yra tos pačios bolševikinės priepaudo auka. Tuos prietarus padeda išlaikyti kilni ir pasiaukojanti rusų tautų gynybų auka. Savo metu „Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronika“ reikšmingai pastebėjo, kad tokios asmenybės, kaip akademikas Andriejus Sacharovas ir Sergejus Kovaliovas, padėjo lietuviams į rusus pažūrėti visiškai kitomis akimis. Čia glūdi naujo tautų susipratimo daigai ir viltis įveikti nelemą „tauty kalėjimą“ tradiciją.

Panašūs poslinkiai pastebimi ir kitų pavergtųjų tautų santykiuose su rusais. Pavyzdžiui, neseniai buvo paskelbti laiški, kuriais pasikeitė lenkų Solidarumo pagrindžio vadovas Zbigniewas Bujakas su Vakaruose gyvenančių rusų disidentu Vladimiru Bukovskiu.

Bujakas rašė Bukovskui:

„Mano brangus Vladimirai,

Perskaiciau tavo knygą... „Ir sugrįžta vėjas“. Puiki knyga. Manė žiūgina minėti ją išleisti Lenkijoje... Jei vieną dieną atsidersiu kalėjime, man bus didelė pagoda ir parama tavo herojiška kova, kurią tu „tenai“ vėdei. Dažnai man kyla klausimas, ar bolševizmas kyla tiesiog iš carinės autokratijos tradicijų, ar savaime gimė, kai Rusijoje buvo persodintos Vakarų Europos utopijos, kurioms rusų visuomenė nesugebėjo pasipriešinti. Tavo knyga padeda nugalėti klaidę, kuri priklauso prie daugelio lenkų sąmonės, kad rusai esą vergiško galvojimo žmonės, kuriems bolševizmas tėra tik natūrali jų istorijos tarsi. Šiandien toji nuomonė keičiasi. Vis labiau įsisąmoninama, kad bolševizmas galėjo įsitvirtinti Rusijoje tik dėl nesibaigiančio teroro, kurio aukomis tapo milijonai žmonių. Kad bolševizmas triumfuotų, reikėjo sunaikinti visą Rusijos visuomeninį audinį... Šiuo metu, kai rašau tau šias eilutes, vyksta kova už A. Sacharovą ir Jelenos Boner laisvę... Yra daug žmonių, kuriems reikia jo. Jis yra pavyzdys daugeliui, įskaitant mano bėgčius ir mane patį. Mes linkime Sacharovui atgauti laisvę“.

Vladimiras Bukovskis Bujakui taip atsakė:

„Brangus Zbigniewai,

Acia už pranešimą apie knygos pasirodymą Lenkijoje. Šiuo metu labiau kaip bet kada anksciau jaučiuosi lenkų rezistencijos narys ir tuo didžiuojuosi... Frieš keltą metų kiek panašiai jaučiausi, patyręs, kad vienas mano bendrapavaras (ir gal tolimas giminaitis) Lenkijos seime pabalsavo prieš karo stovį. Iš tikrųjų visi mes esame viena šeima, jei ne kuo kitu, tai savo likimų ir charakterių panašumu. Nepriklausomai nuo mūsų tautybės ir mūsų amžiaus, mes visi esame gimę Budaapešte, lankėme mokyklą Prahoje, sulaukėme vyro amžiaus tarybinės koncentracijos stovyklose ir subrendome Gdanskio laivų statyklose... Šiandieniam komunistiniam pasauliui Lenkija yra vienintelė šalis, kurioje visa tauta dalyvauja pasipriešinime. Dabar mums reikia iš lenkų pasimokyti... Pagyvenęs įvairiuose laisvojo pasaulio kraštuose, galiu pasakyti, kad čia taip pat netrūksta žmogėnų, kurie galvoja savo nugarakaulio smegenimis, kad niekas yra tarptautinis reiškinys ir kad kiekviename žmoguje yra dalis vergo ir pono, daugiau vergo negu pono, kaip bendra taisyklė.

Tiktai mes kiti jau supratome ir daug dalykų išmokome, kai Vakaruose to dar nesugebėta padaryti. Mes jau esame pasveikimo kelyje, kai laisvasis pasaulis turės gal dar pergventi šį dvidešimtojo amžiaus marą. Duok Dieve, lengvesne forma“.

Iš prancūzų kl. parengė J. Vd.

ATLAIDAI ŠILUVOJE

Vienas jaunas vyras iš Lietuvos rašo: „Vakar su draugu buvom Šiluvoje. Labai įdomi kelionė! Sausakimšai prisigrūdė keleivų. Beveik visi važiuojo į tą patį vietą. Kažkas pradėjo tyliai giedoti Marijos giesmę... Kai ją pabaigė, mudu su draugu pradėjome „O Marija Motinėle“. Paskui visas autobusas giedojė „Sveika, Sveika, Sveika Marija“. O kai užtraukė „Marija, Marija“, atrodė, kad gieda geriausias choras! Taip pasiekė Šiluvą su pakilia nuotaika, daugelis su sąsara akyse, giedodami „Sveika, Mergele, Šiluvos Marija“...“

Rugsėjo 9 dieną Šiluvoje apsilankė Kauno ir Vilniaus vyskupijų apaštalinis administratorius vyskupas Liudas Povilonis, lydimas abiejų vyskupijų kanclerių: kunigo Antano Bitvinsko ir kun. Jo no Kavaliausko. Buvo labai iškilmingai su tiktas ir išlydėtas. Ganytojas aukėjo iškilmingas šv. Mišias Šiluvos bazilikoje, kuri neįstengė sutalpinti visų maldininkų. Mišių metu kalbėjo apie Bažnyčios amžinumą. Gražiai giedojė jungtinis choras, palydimas orkestro. Raseinų dekanas prelatas Vaclovas Grauslys, sveikindamas vyskupą, pareiškė, kad Šiluvos šventovė yra išaugusi toje vietoje, kur Dievo Motina apsiėmė mūsų tautai. Vien sekmdienį buvo išdalinta apie dešimt tūkstančių komunių. Švenčiausias Mergelės Marijos atlydams Šiluvos bazilikoje su dideliu pasisekimu maldininkus parengė žymus pamokslininkas Deltuvos klebonas kun. Eduardas Simaška. Vyskupą išlydė-

damos, maldininkų minios su entuziazmu giedojė Maironio giesmę „Marija, Marija“.

Rugsėjo 12 dieną iškilmingas šv. Mišias blaivybės intencija aukėjo Panevėžio vyskupijos kapitulos narys Sėduvas Klebonas kanauninkas Bronius Antanaitis drauge su būriu kunigų.

Rugsėjo 13 dieną, minint Dievo Motinos apsiėmimą Fatimoje metines, Šiluvoje vėl buvo susirinkę tūkstančiai maldininkų. Šv. Mišias drauge su 48-iais kunigais aukėjo vyskupas Julijonas Steponavičius. Šv. Mišių metu kreipdamasis į maldininkų mintį, vyskupas kalbėjo apie Marijos garbinimo prasmę ir ragino pasitikėti Marijos globa.

KABULĖ NERAMU

Vakarų pasiekusiomis žiniomis, daugiau negu 80 afganų ir sovietų karių žuvo mūšiuose su laisvės kovotojais paskutiniųjų kelių savaitių laikotarpyje. Iš diplomatinę šaltinių patiriama, kad laisvės kovotojai Afganistane pastaruoju metu sustiprino puolimus prieš valdžios kariuomenę ir Raudonąją armiją. Britų savaitračio „Sunday Times“ korespondentas, ne seniai turėjęs progą aplankyti Kabulą, pažymėjo, jog sostinė sudaro apgultą miestą (spūdi: dieną ir naktį girdisi sprogimai, aidi šūviai, svarbesniųjų valdžios įstaigų pastatai yra kariuomenės saugojami nuo atentatų. Bet nežinūnt visų saugumo priemonių, laisvės kovotojų puolimai nesiliauja.

Kiti rašo

NEVIENODOS AKYS

Amerikoje gyvenantis dailininkas V.K. Jonynas lankėsi prieš keletą metų su savo žmona Lietuvoje. Jo kūrinii parodos Vilniuje atidarymo proga, jis kalbėjo: „Už šios parodos organizavimą nuosirdi padėka partijai ir vyriausybei, „Tėviškos draugijai“ su jos pirmininku generolu Petroniu priešakyje... Aš esu išvažinėjęs gimtąją žemę skersai išilgai su pagalba malonių globėjų, su „Tėviškos draugijos“ globa...“

V.K. Jonynas tvirtina, matęs Lietuvos kolūkių gyvenviečių stogus, žėrinčius sidabro spalva. Panašiai atsliepia apie komunistinės sistemos „rojų“ ir JAV gyvenantieji A. Bimba, J. Mizarienė, O. Jakštienė ir daug kitų. Jų akimis žiūrint, viskas dabartinėje Lietuvoje klesti, nes kapitalistinės blogybės liko sunaikintos, išrautos su šaknimis. Komunistinių gylėbių beveik nematyti. O jeigu ir pasitaiko, tai atsakomybė suverčiama „buržuazinėn atgynom“, nacionalistinėn įtakom, religiniam „prietaram“ ir pan. Nepriklausomai Lietuvos buvęs pragaras, nuo kurio Lietuva išgelbėjo 1940 metais atėjusį tarybinę santvarką.

Mums aišku, kad dabartinėje Lietuvoje gyvenantis, pradėdamas kalbą, pagarbina

pirmiausia „neklaidingą“ komunistų partiją ir jos vadus. Tačiau labai keistai skamba, kai lietuvis dailininkas iš Amerikos, atvykęs į Lietuvą, pradeda garbinti komunistinę partiją. Tokiu dail. V.K. Jonyno elgesiu stebėjosi ir jo kolegos Lietuvoje.

Tikrovę mačiusieji, kaip dr. K. Eringis, dr. A. Stomas, T. Venclova, rašo visai kitaip apie dabartinę Lietuvą „rojų“. Komunistinė dabartinė sistema yra ne kas kita, kaip didelis moderniųjų laikų kalėjimas. Komunistinė sistema, žadėjusi lygybę, brolybę, laisvę, — atnešė jų priešingybę — nelygybę, susvetimėjimą, vergiją. Kalbant apie brolybę — jos dar niekas iki šiol nepastebėjo: kiekvienas saugoja savo kailį, kad kuo daugiau gautų iš esamos sistemos. Laisvė? — nebent aukštesiems komisarams. Liaudis liko paversta, nuolat grasinama kalėjimais, lageriais, psichiatrinėmis ligoninėmis.

Keista, kad kaž kurios akys mato šioje sistemoje tik rožines spalvas, sidabro spindinčius kolūkiečių stogus, be nepastebimos nuogos tikrovės. Jie bando juoda padaryti baltą, priešpauldą vadinti laisvę, dvasinį skurdą — kultūrinį klestėjimą.

(MPV „Bendralaiškis“ Nr. 4)

KOMENTARAS APIE „PASITURINCIOUS PABALTJO MIESTUS“

Liepos 22 d. „Washingtono Post“ pasirodęs Duskio Doderio straipsnis „Pasturincius Pabaltijo miestų gilių šaknys“ susilaukė kritiško komentaro to paties dienrašio rugpjūčio 7 d. numeryje. Mado Kari, Jungtinio Pabaltijo Kilmės Amerikiečių Komiteto pirmininkas, sutinka su Doderio teigimu, kad „lietuviai išlaiko savo kalbinę tapatybę... kad jie didžiuojasi savo tautybe ir ketina išlaikyti savo ypatingą gyvenimo būdą“. Tačiau, rašo Kari, Doder pamiršta paminėti, jog už darbo vaisius Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje reikia mokėti brangią asmens teisių kainą. Už aukštesnį pragyvenimo lygį, kurio nėra kitose Sovietų Sąjungos dalyse, reikia paklusniai sekti partijos liniją. Lietuvos tarpstantis ūkis neatsveria religinių ir politinių veikėjų persekiojimo. Doder galėjo pridurti, kad už žmogaus teises ir savo religinius įsitikinimus kovojantys lietuviai rizikuoja prarasti savo darbus ir galimybę testuoti mokslą. Gerai žinomas faktas, kad Sovietų valdžia dar labiau varžo tautinį ir religinį disidentizmą Pabaltijo respublikose; valdžia prispazįsta, kad tos trys tautos nenori priklausyti sovietinei imperijai. Baigdamas savo laišką, Mado Kari išreiškia savo viltį, kad ateities „Laisvės iš Lietuvos“ atspindės tikroji lietuviams įbrukto sovietinio režimo prigimtis, o ne vien iliuzinė „pasiturincius Pabaltijo miestų“ pusė. (Elta)

„NEBRANDUOLINĖ ZONA“

Suomijos ministras pirmininkas Kalevi Sorsa, lankydamas Maskvoje, pasirašė naują kvietimą Skandinavijos kraštus paskelbti „nebranduoline zona“. Šį siūlymą, kaip žinoma, remia taip pat ir sovietų vyriausybė. Šia proga prisimintina, kad kai kurie pabaltiečiai kitaminiškai — žmogaus teisių gynėjai, yra jau kelis kartus kreipęsi į Sovietų Sąjungos ir Skandinavijos kraštų vyriausybes, ragindami, kad vadinaujami nebranduolinė zona Skandinavijoje būtų praplėsta, į ją įjungiant ir tris Pabaltijo kraštus — Estiją, Latviją ir Lietuvą. Užsienio laikraščiai neseniai buvo atkreipę dėmesį, kad Pabaltijo kraštuose sovietai dabar yra dislokavę nemažą branduolinių ginklų ir kad pabaltiečiai yra pakartotinai išskėle tokių ginklų pavojų Pabaltijo tautoms.

Skaitytojų laišškai

AR VASARIO 16 GIMNAZIJĄ GAUNA KNYGŲ IR KITKO?

Užsienio lietuviai remia Vasario 16 d. gimnaziją Vokietijoje. Po gimnaziją nuosiautumo gaisro, atrodo, noras padėti dar sustiprėjo. Tėsingi gimnazijos vadovybės pageidavimai paremti juos knygomis, buvo paskelbtas reikalingų knygų sąrašas.

Visi gerai žinome — besimokantiems vadovėliai yra būtinybė, o kitiokie pasiskaitymai — irgi labai svarbu, nes papildoma išsilavinimą. Baigus gimnaziją, ateis kiti rūpesčiai: nebus nei laiko, nei galimybių perskaityti „visas knygas“. Universitete ar kitur teks skaityti kitokios rūšies literatūrą. Tačiau dabar ir gimnazijoje mokiniai noriai skaito mokslinius raštus.

Vasario 16 d. gimnazijoje gyvena, mokytoja būsili sūaugusiu, kuriems taip pat naudinga ir reikalinga skaityti ne vien mokslo vadovėlius.

Todėl Vasario 16 d. gimnazijai reikia tūkstančių knygų, nebūtinai vadovėlių. Jaunimui reikia gražių, kelionių nuotykių knygų, apysakų, romanų, poezijos, knygų apie prekybą, biznį, astronomiją, karo bei karuomenių temomis, apie šeiminkavimą, rankdarbius, namų ruošą, skautavimą, lietuvių dainas, padavimus ir apleimai tautosaką, apie svetimus kraštus, fotografavimą, įvairių kalbų žodyną, rimtų žurnalių ne vien lietuvių, bet ir kitomis kalbomis, netgi reklaminių katalogų, filmų naujienų, plakatų, lietuviškų suvenyrų, Lietuvos žemėlapių, knygų apie lietuvių tautą, apie lietuvių įvairiuose kraštuose, apie meną, pašėybą, keramiką, filmų gamybą, teatrinis vaidinimus, politiką, mediciną, augalus, žolės, paukščius, gyvūlius, žuvis, tautinius papročius ir t.t.

Beauginantieji jaunuoliai, skaitydami įvairių rūšių knygas, pradės rinktis sau norimas sritis, gal net pagrindinę, kurią teis universitete ar kitur gyvenime. Gal atsirastų besidominti lietuvių tautos istorija, pradės vesti užrašus, citatas iš įvairios spaudos ar gyvenimo, gal iš tokių užrašų mūsų tautai nauji Basanavičiai, Kudirkos, Smetonos, Vaižgantai, o gal Daukantai, Narbutai, Nagevičiai, Plechavičiai, Daimantai...

Tvirtinama, kad Vasario 16 d. gimnazija, ypač po gaisro, gauna dovanų knygomis, gal muzikos instrumentais, pinigais. Svarbu ir būtina, jog gimnazijos vadovybė ar bibliotekos vedėjas, ar kas kitas vestų tikslus gaunamųjų knygų, instrumentų ir kitokių aukų sąrašus ir juos skelbtų Vasario 16 d. gimnazijos skelbimų ar kitokiose lentose. Tokie sąrašai pageidautini ir lietuviškojo spaudoje. Juos turėtų siųsti vienam laikraščiui Europoje, vienam JAV-se, Kanadoje, Australijoje ir Pietų Amerikoje. Savo tautiečiai reikia detališkai informuoti. Tuo sukeliamas atli-

MANEVRAI VOKIETIJOJE

Gan plačius ir karštus debatus Bundesstage išaukė paskutiniai rudens manevrai Vokietijoje. Kaip ir reikėjo laukti, NATO omainius stipriai puotė socialdemokratų ir „žaliųjų“ (melonas iš viršaus žalias, tačiau viduje raudonas!) partijos, ginant šių manevrų reikšmę kancl. H. Kohlio koalicijai ne tik kaip Vokietijos saugumo įrodymą, bet visos Vakarų Europos.

Krašto apsaugos min. M. Viornieris, atsakydamas į paklausimus pareiškė, kad policija užregistravo 150 įvairių išsišokimų iš demonstrantų pusės, kartais net šaudant į karius iš mažo kaulibro šautuvų.

Tačiau daugumas gyventojų buvo ne demonstrantų, bet karių pusėje. Tokiu įrodymu gali būti vokiečių ir sąjungininkų karių vašinimai ūkininkų sodybose (anglams karius skaniausias buvo vokiškas sūris) laisvaiaikio metu, futbolo žaidimai su vaikais ir pan. Turėdamas televizijos aparatą įtaisyti „adopterį“ ir gerą anteną, galėjau 6 v.v. stebėti Europos amerikiečių televizijos stoties rodomos tos pačios dienos manevrų pratimus ir tikrai pasidžiaugti gražiais priėmimais vokiškuose namuose.

Piasko baigėsi numatyta šimtatūkstaninė demonstracija Fuldoje. Susirinko tik apie 20-25 tūkst. „taikos“ demonstrantų. Jokių įvykių nebuvo.

Kodėl demonstrantai pasirinko Fuldą? Mat čia būta didžiausio NATO dalinių telkinio, kadangi, pasiūžūrėjus į Vokietijos žemėlapi, šioje vietoje Rytai yra toliausiai įsispraudę į Vakarų Vokietiją ir prie Fuldos gresia didžiausias pavojus. Tai pareiškė ZDF televizijos kariškų žinių korespondentas debatuose tarp „taikos“ atstovų (jų „šulai“ turėjo raudonus megztinius) ir aukštų vokiečių kariškių, kurių tarpe buvo labai inteligentiški du atsargos generolai. Gaila, kad programa rodė penkias min. po 10 v.v. (ji taip ir pavadinta), kadangi debatai buvo verti plataus jaunimo dėmesio. Šioje programoje korespondentas dideliame Vokietijos žemėlapyje aiškino, kad Fulda pavojinga vietovė, nes Varšuvos fakto daliniai greičiausiai duos čia pirmą stiprų smūgį NATO kariuomenei. Staigiu puolimu Rytai įeis du ar tris kylius į Vakarų Vokietiją, nukreipdami juos į Frankfurtą (didžiausia JAV oro ba-

zė Europoje), Heidelbergo, Koelno-Bonnos vietoves ir tuo pačiu, jau pirmo dienos, perskirdami Vokietiją į dvi dalis — pietinę ir šiaurinę.

Be abejo, skaitytojai iš spaudos žino, kad NATO daliniams buvo padaryta milijonai markių žalos, išleidžiant benzina, nukerpant vietas, dažais apliejant raketas, tankus. Tokiu tamsaus gaivalo elgesiu pasipiktino JAV penkto korpo vadas gen. R. Vetzelis, pavadindamas tuos demonstrantus kriminalistais, anarchistais, vandalais. Juos policija turėtų stipriau paštinti į savo rankas. Į amerikiečio pareiškimą atsiliepė Hesseno krašto vidaus reikalų min. Winterstein, pareiškdamas, kad Vokietija nėra JAV satelitas. Argumentai buvo išlyginti, kai JAV generolas spaudos konferencijoje išgyrė vokiečių policiją manevrų metu, nes amerikiečiai neturėjo jokių nesusipratimų su Hesseno krašto valdžios organais. Tačiau jis buvo nustebintas jam asmeniškai padarytais Hesseno vidaus reikalų min. užmetimais.

Po manevrų būta įvairių pasisakymų laiškuose redakcijoms. Štai vienas būdingesnių: „Šiuo metu vokiškose ligoninėse gydomi sovietų, o ne amerikiečių karių, sunkiai sužeisti afganų vaikai. Siūlyčiau demonstrantams Vokietijoje geresnį ir dėkingesnį uždavinį. Jie turėtų savanoriškai vykti į Afganistaną ir kartu su laisvės kovotojais afganais kovoti prieš sovietus.“

Tačiau — dėmesio! Sovietai neleis savo tankų dažais laistyti. Jie tuoj pat šaus į galvą“.

K. Baronas

MAŽA ŽINIŲ APIE SACHAROVUS

Akademiko A. Sacharovo žmona Jelena Bonner įteikė apeliaciją prieš sovietinio teismo sprendimą, pagal kurį už tariamą antisovietinę veiklą ji buvo nuteista penkeriems metams tremties. Sakoma, kad jos apeliacinis skundas bus svarstomas už dviejų mėnesių. Jelena Bonner jau nuo gegužės mėnesio draudžiama pajudėti iš Gorkio, kur ji gyvena drauge su čia ištrūmusio savo vyrų akademiku Sacharovu. Ji buvo apkaltinta antisovietine veikla dėl to, kad protestavo prieš neteisėtą jos vyro ištėrimimą ir buvo paprašiusi vizos gydymosi tikslais nuvykti į Vakarų. Protestuodamas prieš sovietinės valdžios atsisakymą vizą išduoti, akademikas Sacharovas buvo paskelbęs badą streiką. Šiuo metu nei apie akademiką, nei apie jo žmoną neturima tikslų informacijų. Jie abu yra sovietinės milicijos visiškai izoliuoti. Jų sveikatos būklė kelia susirūpinimą.

EUROPOS PARLAMENTE

Buvęs Čekoslovakijos komunistų partijos narys ir valstybinės televizijos vedėjas Jiri Pelikan, dabar Italijos socialistų atstovas Europos Parlamente, pažymėjo, kad ši asamblėja iš tikrųjų neturėtų teisės vadintis Europos Parlamentu, nes joje nėra atstovaujama visiems Europos kraštams. Centro ir Rytų Europos tautos šiame Parlamente neturi balsų. Nėra įmanoma veiksmingai puoselėti Europos vienybės idėjos tik vienoje šio kontinento pusėje, kai tuo tarpu kitoje jo dalyje piliečiai yra persekiojami vien dėl to, kad išreiškia savo įsitikimus, kurie nesiderina su valdžios pažiūromis. Pelikan pasiūlė, kad Europos Parlamentas įsteigtų žmogaus teisių komisiją, kuri savo veikla nuolat liudytų, kad Rytų Europos tautos nėra užmirštos ir kad dabartinis Europos padalijimas nėra laikomas galutiniu.

Krikščionis demokratų jungiantis Europos Liaudies partija specialia rezolucija pasiūlė, kad Parlamente būtų pakelta simbolinė tuščia vieta akademikui Sacharovui.

Paskakos
Fantastiška Plokštelė!

Lietuvių liaudies pasakos, paruoštos Montrealyje, vadovaujant Birutei Nagienei. Muzikinius įtarpus ir foną sukūrė muz. Aleksandras Stankevičius. Įdomūs garų efektai. Plokštelė pradžius visus — nuo 5-85 m. amžiaus! PASAKOS — geriausios kokybės, — puiki dovana visiems.
Kaina \$10 — pridėjo \$2,50 — persiuntimui. Užsakyti, pridėdam atkarpą:

VILNIUS RECORDS OF CANADA
2127 RUE GUY
MONTREAL, QUEBEC
CANADA H3H 2L9
TEL. (514) 849-6722
PLOKŠTELIŲ SKAICIUS: _____
VARDAS ir PAVARDE: _____
ADRESAS: _____
PRIEDAS: \$ _____ PAŠTO KODAS: _____

EUROPOS LIETUVIS

LITHUANIAN WEEKLY
Printed and Published in Gt. Britain
by the Lithuanian House Ltd.
2 Ladbroke Gardens, London W11 2PT.
Tel. 01-727 2470
Registered as a Newspaper at the Post Office.
Laidžia D. Britanijos Lietuvių Sąjunga
ir Lietuvių Namų Akc. Bendrovė.
Prenumeratos kaina metams 16 svarų,
pusė metų 8 sv. Užsienyje 17 sv. Į užsienį
„E.L.“ yra siunčiamas oro paštu.

Vienoj skiltyje idėto skelbimo kaina 5.00
sv. už colį. Didesni skelbimai atitinkamai
brangiau.
Už laikraštįje kieno nors spausdinamų
jų skelbimų turinį nei leidėjai, nei redak-
cija nesiima atsakomybės.
Redaguojama redakcinis kolektyvas.
Redakcija rankraščius taisy ir trumpina
savo nuožiūra.
Nepanaudoti rankraščiai, jei iš anksto
dėl to nesusitarta, negrąžinami.
Atspausdinti straipsniai išreiškia auto-
rių, ne būtinai redakcijos ar leidėjo nuo-
monę.

Kronika

KAS—KADA—KUR

Lietuvių kultūros instituto suvažiavi-
mas Romuvoje — spalio 19-21 d. Bus skai-
tomas 5 viešos mokslinės paskaitos.
Vokietijos LB darbuotojų suvažiavimas
Romuvoje — spalio 26-28 d.
Pabaltiečių Tautos ir Laisvės Laivo Ke-
lionė — 1985 rudenį. Daugiau žinių bus
pranešta vėliau.
Tradiciniai Boltono lietuvių šokiai —
spalio 20 d., Ukrainiečių salėje, 99, Castle
St., Bolton.
Pabaltiečių moterų Kalėdinis bazaras
— gruodžio 1 d., 11 val., Londono Latvių
Namuose.

DBLS TARYBOS POSĖDIS

Šį šeštadienį, spalio 20 d., 1.30 val. p.p.,
Ukrainiečių klubo patalpose, 27 Charn-
wood St., Derby, įvyks DBLS Tarybos po-
sėdis.

VASAROS LAIKO PABAIGA

Šeštadienį, spalio 27 d. D. Britanijoje
baigiasi vasaros laikas. Naktį iš šeštadie-
nio į sekmadienį laikrodžių rodyklės bus
pasuktos viena valanda atgal.
Kituose Europos kraštuose, įskaitant
Sov. Sąjungą, šiais metais vasaros laikas
baigsis 30 rugsėjo. Dabar yra sutarta,
kad ateityje Europos kraštuose vasaros
laiką bus įvedamas kasmet tuo pačiu
laiku — paskutinį kovo mėnesio sekma-
dienį. Jis bus baigiamas paskutinį rugsė-
jo mėnesio sekmadienį.

PAPIGINTAS GELEŽINKELIS PENSININKAMS

Britanijos geležinkelio valdyba paskel-
bė, kad nuo š.m. lapkričio 2 d. iki lapkri-
čio 30 d. pensininkai galės naudotis labai
pigiu važiavimu geležinkeliais. Pensinin-
kai, kurie turi įsigiję „Senior Citizen
Railcard“ (kaina 12 svarų metams), galės
už 2 svarus gauti „Day return“ geležinke-
lio bilietą į bet kurią vietą, iš kur gali
grįžti tą patį dieną. Tuo bilietu galima
pradėti kelionę po 9.30 val. ryto.
Norintieji nuvažiuoti toliau, galės už
tą pačią kainą gauti bilietą kelionei tik
viena kryptimi.

Londonas

VAKARONĖ LIET. NAMUOSE

Jau keli metai, kaip Londone vyksta
ypatingi diskusijų vakarai—Vakaronės. Jo
se dalyvauja įvairaus amžiaus ir išsilavi-
nimo žmonės. Vakaronių tikslas: jaukioje
nuotaikoje pabendrauti ir pasikalbėti vie-
nu ar kitu mums rūpimu klausimu.
Tokia Vakaronė įvyks Liet. Namuose,
Londone, š.m. lap. 17 d. 7.30 val.
Diskusijų tema bus: „AŠ NORIU BŪTI
LIETUVIŲ, BET MANO TĖVAS NELEI-
DŽIA“.
Pagrindiniai kalbėtojai: Vidas Puodžiū-
nas, Vladas Dargis ir Jaras Alkis.
Dalyvauti gali jauni ir seni, ir apie sa-
vo dalyvavimą praneša Gajutei O'Brien
Tel. 01-539 6749.
Įėjimas laisvas, bet kiekvienas dalyvis
atneša ką nors iš maisto ar gėrimo.
Kviečiame visus iš Londono ir provin-
cijų. Rengėjai

KALĖDINIS BAZARAS

Gruodžio mėn 1 d., Latvių Namuose
Londone, įvyks Tradicinis pabaltiečių mo-
terų kalėdinis bazaras, kuriame „Dainava“
rengia lietuvišką stendą.
Prašome mielus tautiečius talkon. Lie-
tuviškam stendui reikalingi tautinių mo-
tyvų darbai, juostos, padušėlės, me-
džio dirbiniai, gintaras ir kt. Be to, labai
reikia fantų loterijai (tinka įvairios
smulkmenos). Loterija duoda geriausią
pelną.
Malonėkite dosniai atsiliepti į mūsų
prašymą.
Remdami „Dainavą“, padėsite ligo-
niams, seneliams ir kitiems pagalbos rei-
kalingsiems žmonėms. Dalis metinio pel-
no skiriama jaunimui ir kitokių lietuviš-
kų organizacijų aukai.

Daiktus, pinigines aukais prašome siųs-
ti iki lapkričio 20 d. šiuo adresu: „Daina-
va“ 2 Ladbroke Gardens, London, W11
2PT.
Dainavietės

SVEČIAS LIETUVIŲ NAMUOSE

Lietuvių Namuose lankėsi čekagietis
Tomas Leonas. Jis du mėnesius keliavo
po Europą, aplankė Portugaliją, Ispaniją,
Maroką ir kitus kraštus. Porai savaikių
užsuko į Londoną ir apsistojo Lietuvių
Namuose. Nuvyko ir į Sodybą, kuri jam
labai patiko.
Tomas Leonas yra kompiuterių sistemų
projektuotojas. Jis papasakojo apie Čika-
gos lietuvių gyvenimą, apie vieną Londo-
ne gyvenusių lietuvių, tautinių šokių
šokėjų, Emiliją Bisokyte, kuri dabar iš-
rinkta Čikagos lietuvių futbolo klubo sek-
retore.
T. Leonas žada greitai laiku vėl atvykti
į Angliją.

NAUJA GYVENTOJA

Liucija Morkūnaitė, Vytauto Morkūno
duktė, atvyko iš Kanados Hamiltono ir
dabar gyvena Lietuvių Namuose.
Liucija studijavo Hamiltono universite-
te muziką, baigė bakalaurą laipsniu.
Londone gavo darbą, o laisvalaikį te-
sia muzikos studijas. Ateityje tikisi gauti
darbą operoje.

ŠAUNIOS VESTUVĖS LIETUVIŲ NAMUOSE

Gloucesterio DBLS skyriaus veikėjas
Jonas Vilimas spalio 6 d. išleido paskuti-
nį savo dukrelę Veroniką Vilimaite. Laid-
mingasis buvo populiarusis „Maliutka“ —
Tautvydas Lekavičius.
Vestuvėnė svita vyko iš Lietuvių Na-
mų. Čia ir J. Vilimas atgėbė pilną au-
tobusą savo ir dukters lietuvių ir anglų
draugų iš Gloucesterio. Iš Lietuvių Na-
mų visi važiuavo į netoli esančią St.
Francis of Assisį bažnyčią, prie kurios
pasitiko vietos klebonas. Sutuoktuvų
apeigas atliko kun. A. Geryba, pasakyda-
mas pamokslą lietuvių ir anglų kalbom.
Puikiai duetu tris giesmes sugiedojo mū-
sų lietuviško choro vadovai ir vargonin-
kai V. O'Brien ir J. Černis. Mišioms pa-
tarnavo jauniosios tėvas. Jaunoji baltos
vestuvinės sukniš atrodė pasigėrėtinai.
Priminė tikrą lietuvišką rūtą. Šaunus
jaunikis, prityręs, audrų užgrūdintas jū-
rininkas, lyg ir panašėjo į kokią Lietuvos
didiką.

Apeigų metu buvo sukamas televizijos
„Video“ filmas.
Po santuokos bažnyčioje, visi autobusu
grįžo į Lietuvių Namus. Prie durų jau-
nuosius pasitiko su juoda duona ir drus-
ka. Atsigaivinę bare, vestuvių vaišėms
persikėlė į salę. Vėliau visi vėl grįžo į
barą pasižiūrėti televizijos vestuvių fi-
lmo. Ir tikrai išpušis buvo didingas:
jaunavedžiai atrodė lyg kokios kunigaikš-
čių giminės. Draugas net pavydas paėmė
dėl Tautvydo laimikio. Ekrame matėsi ir
vyriausios pabrolyš K. Makūnas, nulen-
kęs galvą, — gal ir jis svajojo apie savo
ilgametės viengungystės užbaigimą. Besi-
baigiant filmui, linksmi žiūrovai neišsilaikė
be savo pastabų ir palyginimų.

Tokių šaunių vestuvių Lietuvių Namuose
jau seniai nėra buvę.
Mieliems Veronikai ir Tautvydai linkiu
šviesiausios ateities lietuviškoj šeimoj.
Geriausio linkėjimai medaus mėnesyje!
Stasys B.

Derby

A.A. DAIL. P. BUGAILSKIO PAVEIKSLŲ PARODA

Spalio 15-20 d. Derby Guildhall salėje
vyksta a.a. dail. Petro Bugailskio pa-
veikslų paroda. Dail. Petras Bugailskis
buvo pasižymėjęs jaunystėje dar gim-
nazijoje pašybos gabumais. Lankė Kau-
no Taikomosios Dailės institutą ir VDU
studijavo architektūrą. Išėjimoje dail. P.
Bugailskis buvo suruošęs keletą asmeni-
nių parodų, kur buvo išparduoti visi jo
paveikslai. Jo kūrinii buvo parduota ne
tik Europoje, bet taip pat Amerikoje ir
Kanadoje.

Atostogaudamas Amerikoje, Petras su-
ruošė tris parodas Čikagoje, Toronte ir
Hamiltono, kurios pavyko labai gerai, su
graziu aprašymu vietinėje ir lietuvių
spaudoje. Dabar, po jo mirties, Derbyje
spalio 15-20 d. yra paskutinė jo paveikslų
paroda. Visi Anglijos lietuviai kviečiami
į parodą pasigrožėti dailininko darbais ir
įsigyti prisiminimui jo gražių paveikslų.
P.P.

VOKIETIJA

MIRĖ AGOTA LENGVINAITE

Agota Lengvinaitė, gimusi 1904 m. gruo-
džio mėn. 9 d. Zuikiškėje, Šilalės valsčiuje,
Tauragės apskr., mirė 1984 m. rugsėjo
mėn. 3 d. Motinos Werner prieglaudoje
Reutlingene, senatvės ir visokių ligų iš-
varginta.

Nuo 1916 m. ligi 1922 m. ji lankė pra-
džios mokyklą Šilalėje ir po to išsimokė
verpimo ir audimo amatų. 1941 m. ji su
savo broliais ir sesėmis repatriavo į Vo-
kietiją. Iki repatriacijos buvo savarankė
ir dirbo nuosavame mažame 5 ha ūkyje.

Atvykusi su savo broliais Jonu, Adomu
ir sesutėmis Marija bei Marta į Vokietiją,
dirbo ligi 1942 m. Mecklenburge vienoje
pieninėje. Vėliau visus Lengvinus perkėlė
į repatriacijos stovyklą Mainfrankene
ir ji iki 1943 m. turėjo dirbti ūkyje. Po
to Lengvinus perkėlė į Reutlingen-Goen-
ningene. Čia gavo darbą savo specialybė-
je verpimo ir audimo fabrike, kur išdirbo
ligi 1955 m. Trumpą laiką gyveno pas pus-
broį Simoną Lengviną Horbe am Neckar.
Iš čia persikėlė pas sesutę Martą į Bleis-
taetten. Iš ten abi seserys 1964 m. persi-
kėlė į Reutlingen-Goennigeną, kur bro-
lis Adomas nusipirko namą. Paskutiniu
laiku ji gyveno ir buvo labai gerai aprū-
pinta sesers Martos. Dėl silpnų akių tu-
rėjo anksti išeiti į rentą. (Fruehrentne-
rin). Sveikatai pablogėjus 1983 m. lapkri-
tyje perėjo į Motinos Werner prieglaudą
Reutlingene. Čia ir mirė, sulaukusi beveik
80 m. amžiaus.

Palaidota 1984 m. rugsėjo mėn. 6 d. Go-
nningeno kapinėse. Laidotuvėse dalyvavo
apie 40 žmonių: giminės, kaimynai ir tau-
tiečiai, kilę iš Lietuvos. Ant kapo sudėta
daug vainikų ir gėlių. Kunigas Fr. Skėrys
iš Mannheimo atliko laidojimo apeigas.

Vėlionė buvo giliai religinga ir susipra-
stus lietuvių krikščionė. Ji uoliai skaitė
„Svečių“ ir kitus krikščioniškus laikraš-
čius, leidžiamus išėjimoje. Visuomet lan-
kė lietuviškas pamaldas. Priklausė Lietu-
vių bendruomenės Stuttgarto apylinkė.
Išsėkis, miela Agota, Viešpaties ramy-
bėje svetimoje žemėje.

Kun. Fr. Skėrys

HAMBURGO SAVISALPOS D-JOS VAKARAS

Hamburgo Apylinkės Lietuvių Savi-
salpos D-ja rugsėjo 22 d., surengė kultūros
vakarą, kurio programoje buvo:

D-jos pirmininko I. Sragausko sveikini-
mo žodis, mokytojo R. Baluolio paskaita
— 40 metų svetimoje šalyje trumpa ap-
žvalga.

Meninėje dalyje: J. Brahms Klaviertrio
H-Dur, Op. 8 — keturių dalių. Išpildė
aukštą lygio muzikai — Dr. Raminta
Lampsatytė-Kollars — piano, Michel Kol-
lars — smuiku ir Emil Klein — violonče-
le. Jie buvo publikos karštai sutikti pa-
kartotiniais plovimais ir apdovanoti gėlių
puokštėmis.

Naujai susiorganizavusi Hamburgo tauti-
nių šokių grupė, vadovaujama E. Balu-
lienės, pašoko Kepuring, Lenciūgėlį ir Gy
vatarą. Ši šokių grupė dažnai pasirodo ir
vokiečių publikai.

Po pertraukos sekė Nelės ir Arvydo —
Paltinų koncertas. Pirmoje dalyje jie iš-
pildė: Mano daina — Chaplin, Imk dainą,
tėvyne — graikų liaudies daina, Naktis
prie jūros — Matuko, Žydėjimo šviesa —
Telksnyno, O, atminti! — Orbison, Būk
mano saulė — Jaros, Baltas tango —
Sluckio, Ramunėlė balta — Trad ir Ave
Marija — Martini.

Vėl į sceną išėjo tautinių šokių šokėjai
pašoko tris tautinius šokus. Jaunieji šo-
kėjai, kaip matyti, šiame mene daro ge-
rą pažangą.

Vėl pasirodė estradiniai dainininkai
Paltinai, padainavo šias dainas: Gražnė-
kite naktis, dainas ir melle, Ciganerija —
Matuko, Švelniastygė mandolina — Ko-
lodzerio, Dainuos mums šaltinis — B. Gor-
bulskio, Joneli — Trad ir Vinguriavo ta-
kelis — M. Tamasiūno.

Paltinai Hamburge koncertavo pirmą
kartą. Gausi publika labai šiltai juos su-
tikio. Kai kas tik ir atvyko jų išgirsti. Ypač
klausytojus žavėjo solistė, kuri labai puoš-
nius rūbus net tris kartus keitė. Jie buvo
apdovanoti gėlėmis.

A. Mašidlauskienė vadovavo loterijai,
kurioje tarp kitų daiktų, buvo išleistos 3
„Europos Lietuvio“ ir 2 „Pasaulio Lietu-
vio“ metinės prenumeratos.

Šokių muzikai vadovavo K. Mašidlaus-
kas. Veikė bufetas su gardžiais šiltais ir
šaltais užkandžiais.

I.S.
Redakcijos pastaba: Iki šiol dar nieko ne-
girdėjome apie laiminguosius „Europos
Lietuvio“ prenumeratos laimėtojus.

Manchesteris

ATSIPRASYSMAS

„Europos Lietuvio“ 36 ir 39 numeruo-
nuteisingai išspausdinta pavardė daini-
ninkės, kuri dainavo Manchesteryje
Tautos šventės minėjimo programoje. Pir-
mą kartą buvo pažymėta G. Ivanauškie-
nė, o paskui ištaisyta į G. Ališauskienę.
Iš tikrųjų dainavo G. Aleknavičienė.

Mielą ponį skyriaus vardu atsiprašo-
me.
Laikraščio korespondentai neturėtų to-
kių klaidų daryti.
Skyriaus valdyba

MIRUSIEJI KUNIGAI LIETUVOJE

Rugsėjo 20 d. mirė Šiaulių Šv. Jurgio
parapijos altaristas kun. Bronius Gaizū-
tis. Jis buvo gimęs 1905 m. sausio 17 d.
Kunigu įšventintas Kaune 1928 m. Ilgą lai-
ką klebonavo įvairiose parapijose, o pa-
skutiniu metu pensininkas-altaristas Šiau-
liuose. Palaidotas rugsėjo 24 d.

Rugsėjo 30 d. mirė Svėdasų, Panevėžio
vyskupijos, altaristas kun. Pranas Raš-
čius. Palaidotas Svėdasuose spalio 3 die-
nā. Kun. Pranas Raščius buvo sulaukęs
82 metų amžiaus. Kunigu įšventintas 1929
 metais. Mūsų žinioms kun. Raščius yra
jau 21-mas šiemet Lietuvoje miręs kuni-
gas. Panevėžio vyskupijoje yra 120 baž-
nyčių. Iš jų jau apie 25 neturi savo kuni-
go. Visoje Lietuvoje be kunigų likusių pa-
rapijų yra jau apie 150. Tuo tarpu į Kau-
no Kunigų Seminariją ir šiemet buvo leis-
ta priimti tiksliai labai ribotą skaičių jau-
nuolių.

Spalio 8 d. Dieveniškėse, Salčininkų ra-
jone, mirė vietinis klebonas kun. Danie-
lius Baužys, 84 m. Tai jau 22-ras šiemet
Lietuvoje miręs kunigas.

Palaidotas spalio 11 d. Dieveniškėse.

MIRĖ KAZYS KUZAS

Spalio 5 d. Čikagoje staiga mirė Kazys
Kuzas, 79 m. amžiaus.

Liko žmona Aleksandra, sūnus Bronius
ir dukros: Genė Juozelskienė, gyv. Not-
tingame, ir Kazimiera Karalienė, gyv.
Baltimore, JAV.

Palaidotas Šv. Kazimiero lietuvių kap-
inėse.

NORI SUSIRASINĖTI

27 m. jaunuolis, kuris domisi modernia
muzika ir menu, norėtų susirašinėti su už
sienyje gyvenančiais filatelais.

Rašyti: Sigitui Mickūnui, Komjaunimo
g-vė 47, Palanga, 235720, Lithuania, USSR.

JAPONŲ PROFESORIUS IESKO LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJOS

Tokio profesorius Ikuo Murata, kuris
moka lietuviškai ir yra vertęs į japonų
kalbą Donelaitį ir Bananauką, norėtų
gauti anglišką šešiastop Lietuvių Enci-
klopediją. Ji būtų naudinga ne tik jam,
bet ir kitiems japonų kultūrininkams. Jo
adresas: Prof. Ikuo Murata, Tokyo Keizai
University, 1-7 Minamicho, Kokubunji,
Tokyo 185, JAPAN. (Elta)

PAMALDOS

Leeds — spalio 21 d., 1 val.

Manchesteryje — spalio 28 d., 12.30 val.

Nottingham — spalio 21 d., 11.15 val.,
Didinyje.

Derbyje — spalio 21 d., 14 val.

Wolverhamptone — spalio 21 d., šv.
Petre ir Paukėje, 17 val.

ASMENISKOS DOVANOS GIMINĖMS LIETUVOJE

Po naujų pertvarkymų ir pakeitimų siuntiniams į Lietu-
vą siųsti, nuo dabar miltą už dovanas turės sumokėti patys
siuntinių gavėjai, siūlome ir toliau pasinaudoti mūsų paty-
rusiu ir praktišku tarpininkavimu.

Kalėdinė dovana — siuntinys Nr. 4. 1984 m.

1. Vyriškas arba moteriškas megztinis, 1 vyriški išeginiai
marškiniai, 1 bliuskutė, 2 p. vyriškų kojinių, 2 p. moteriškų
nailoninių kojinių, vilnonė arba šilkinė gėlėta skarelė, 40 ang-
lišų arba amerikietišų cigarečių, 1/2 sv. arbatos, 1 sv. gry-
nos pupelių kavos, 1 p. džinsinių kelnų, denim arba rumbuo-
to aksomo, firmų „Wrangler“ arba „Levi“, 1 vyriška arba mo-
teriška žieminė striukė — anarak.

Šio siuntinio kaina su pašto ir dokumentų sutvarkymo
išlaidomis — 150.00 sv.

Jei kas nori, gali ir pats sudaryti siuntinį savo nuožiūra
iš pageidaujamų Lietuvoje dalykų, kuriuos žemiau išvardina-
me.

Sportiniai batai, vyriški arba moteriški firmos „Adidas“ 22.00
Siuntinyje gali būti 2 poros 36.00
„Olympus“ 15.00

Sportiniai kostiumai, firmos „Adidas“ 25.00
„Olympus“ 36.00
13.00
29.00

Džinsinės denim arba rumbuoto aksomo kelnės 15.00
Žieminiai moteriški ilgi batai su šiltu pamušalu 60.00
Normalūs vyriški arba moteriški geri batai 25.00

Vyriški kostiumai 100.00
Moteriški kostiumėliai 70.00
Moteriški arba vyriški megztiniai 20.00
Vyriški išeginiai marškiniai 12.00

Bliuskutės 12.00
Vilnonės arba šilkinės skarelės 5.00
Vyriškos arba moteriškos striukės-anorakai 40.00

Sudarant siuntinį savo nuožiūra reikia pridėti pašto ir
apdraudimo išlaidoms 19.00 sv.

Siunčiame pramoginės ir kitokios muzikos plokšteles.
Sudarome testamentus, administruojame nuosavybes, per-
siunčiame palikimus prekėmis arba valiuta.

BALTIC STORES & CO.

Z. Juras

11 London Lane, Bromley, Kent, BR1 4HB, England
Tel. 01 460 2592